

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 12.04.2022 § 40

§ 40

Valtuustokysymys lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta (Kh/Kv)

Valmistelijat / lisätiedot:
Salminen Anne
Laitsaari Susanna
Strömberg Juha-Pekka
Vanhatalo Raija
Saloranta-Eriksson Outi
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Perusturvajohtaja Svahn Sanna

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Eva-Lena Gästrinin sekä 31 muun valtuutetun tekemään valtuustokysymykseen lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Perusturvajohtaja Sanna Svahnin estyneenä ollessa asian esitteli perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja Mari Ahlström.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Eva-Lena Gästrin sekä 31 muuta valtuutettua ovat 28.2.2022 jättäneet valtuustokysymyksen, jossa pyydetään vastauksia lasten ja nuorten ruotsinkielisestä nuorisopsykiatriasta hoitoa koskeviin kysymyksiin.

Vastaukset on valmisteltu hyvinvoinnin ja terveyden toimialan sekä kasvun ja oppimisen toimialan yhteistyössä ja vastaukseen on pyydetty kommentit myös HUS:n nuorisopsykiatriasta.

Mitkä ovat hoidon saamisen kriteerit HUSin nuorisopsykiatrialla?

HUS nuorisopsykiatria vastaa koko sairaanhoitopiirin nuorisopsykiatrian (13-17v) erikoissairaanhoidosta erikoissairaanhoitolain ja STM ohjeistuksen (Yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet 2019 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4036-9>) mukaisesti. Peruseriaate on, että erikoissairaanhoidon puolella hoidetaan vaikeat mielenterveyden häiriöt sekä komplisoituneet ja perustason näyttöön perustuvista hoitomenetelmistä huolimatta pitkittyneet keskivaikeat häiriöt. Lievät ja keskivaikeat häiriöt hoidetaan kunnan/hyvinvointialueen peruspalveluiden

piirissä. Niiden häiriöiden osalta, jossa käypähoitosuositus ottaa kantaa hoidon porrastukseen, suositusta pyritään noudattamaan. Katso tarkemmin HUS nuorisopsykiatrian läheteohje <https://www.hus.fi/ammattilaiselle/nuorisopsykiatrisen-hoidon-laheteohje>

Miten pitkä on odotusaika sen jälkeen, kun lapsi tai nuori saa lähetteen nuorisopsykiatrialle siihen, että hän pääsee ensimmäiseen tapaamiseen?

Akuuttia osastohoitoa tarvitsevat nuorten akuuttiosastolle ei ole jonotusta, sinne sisäänkirjaus tehdään tarpeen arvion perusteella. Avohoitoon jonotilanne vaihtelee alueesta riippuen. Kiireelliseksi arvioidut (erikoissairaanhoidolaki, STM ohjeistus sekä HUS läheteohje) potilaat saavat ajan viikossa. Keskimääräinen ensikäynnin odotusaika HUS nuorisopsykiatrialle on tällä hetkellä 30 vuorokautta.

Ostaako Espoo nuorisopsykiatrisia palveluja ulkopuolisilta toimijoilta, esimerkiksi Folkhälsanilta?

Espoon kaupungin mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelualue järjestää nuorten 13-22 –vuotiaiden perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut. Ruotsinkielisten nuorten kohdalla Espoo järjestää palvelut ostamalla palvelun Folkhälsanilta ja pyrkii näin takaamaan sen, että ruotsinkieliset nuoret pystyvät saamaan hoitoa omalla äidinkielellään. Sisällöltään tämä palvelu on vastaava kuin Espoon kaupungin nuorisopoliklinikoilta saatava palvelu. Folkhälsanin nuorisovastaanotolle 13 – 22-vuotiaat espoolaiset ruotsinkieliset nuoret pääsevät 10 vrk:n sisällä arviointi-tukijaksolle (1-7 käyntiä) psykiatrisen sairaanhoitajan ja tarvittaessa yleislääkärin vastaanotolle. Hoidontarpeen arvioinnin perusteella voidaan hoitoa jatkaa tämän jälkeen vielä max. 10 käynnin verran.

Mitä mahdollisuuksia Espoolla on (esimerkiksi oppilashuolto) tukea lapsia ja nuoria, kun he odottavat nuorisopsykiatriseen hoitoon pääsyä?

Opiskeluhuollon yhtenä tehtävänä on nuorten mielenhyvinvoinnin haasteiden varhainen tunnistaminen ja tilanteeseen puuttuminen. Säännölliset tukikäynnit ovat oppilaille ja opiskelijoille helposti tavoitettavaa varhaista tukea ja hoitoa. Tämä on usein myös riittävä tuki nuorelle eikä erikoissairaanhoidon lähettämistä tarvita. Tukikäynneille on mahdollisuus myös niissä tilanteissa kun nuori odottaa pääsyä erikoissairaanhoidon.

Opiskeluhuollon työntekijöiden (kuraattori, psykologi ja kouluterveydenhoitaja) osaamista on vahvistettu kouluttamalla työntekijöitä erityisten työmenetelmien käyttöön. Käytössämme on jo laajasti lyhytinterventio IPC lievästi masentuneiden nuorten tapaamisiin. Tätä menetelmää on mahdollisuus toteuttaa myös ruotsiksi. Lisäksi käytössä on Cool Kids -menetelmä lievästi ahdistuneiden nuorten tukemiseen. Menetelmän käyttö on vielä vähäistä, opiskeluhuollon työntekijöitä on parhaillaan menetelmäkoulutuksessa.

Opiskeluhuollon toimijoiden (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, koululääkäri) tiivis yhteistyö Elämä edessä -toimintamallin mukaisesti mahdollistaa tuen varhaisen toteutumisen oppilaitoksessa, opiskelijan arkiympäristössä. Malli on tällä hetkellä käytössä mm ruotsinkielisessä lukiossa, jatkossa se on tarkoitus laajentaa myös yläkouluihin.

Erikoissairaanhoidon tarjoamaa tukea hyödynnetään, mm mielenterveystalon omahoito-ohjelmiin sekä nettiterapiaan ohjaamalla. Lisäksi erikoissairaanhoidon konsultaatiotuki työntekijöille vahvistaa osaamista perustasolla.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden kuraattorit ja psykologit ovat tämän lukuvuoden aikana kehittäneet osaamistaan KAT-perusteisen menetelmän hyödyntämiseksi tukikeskusteluissa. Lisäksi koulussa voidaan tukea oppilaan hyvinvointia esim. erilaisilla joustavilla opetusjärjestelyillä perusopetuslain antamissa puitteissa. Myös kaupungin muut toimijat kuten perhe- ja nuorisoneuvola sekä perhesosiaalityö voivat tukea lasta ja nuorta omissa palveluissaan.

Miten Espoon lapsille ja nuorille voidaan taata nuorisopsykiatrista hoitoa ruotsiksi HUSilla (ilman tulkin käyttöä)?

HUS on kaksikielinen sairaanhoitopiiri, ja pyrkii tarjoamaan potilaille palvelua heidän äidinkielellään oman alueen poliklinikalla. Rekrytointiongelman vuoksi HUS ei ole saanut tarpeeseen nähden riittävästi ruotsinkielistä henkilökuntaa palkattua, mikä aiheuttaa ajoittain viivettä palvelun järjestämisessä. Tilastollista seuranta hoidon aloittamisen viiveestä ruotsinkielisten osalta verrattuna suomenkielisten potilaiden hoidon aloittamisen viiveeseen ei ole, mutta jonohoitajien arvion mukaan merkittävää eroa ei ole havaittu. Tällä hetkellä ruotsinkielisten potilaiden psykologin tutkimusjono on lyhyempi kuin suomenkielisten.

HUS tarjoaa tarvittaessa myös palveluseteli-terapiaa ruotsinkielisille (tässäkin palvelun tuottajien vähyys osoittautunut ongelmaksi). HUS on tietoinen tästä ongelmasta ja pyrkii parhaansa mukaan panostamaan ruotsinkielisen palvelun turvaamiseksi.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta 28.2.2022
- Fullmäktigefråga om psykiatrisk vård för barn och ungdomar 28.2.2022

Tiedoksi